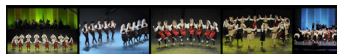

Ми Срби, не други народи, него баш ми, одлучили смо да сопствену културу девалвирамо до бесрама и бесповратно. Ем што нам Министарство за културу има пројекат "Србија у Србији", као супституцију за непрепознатљиву културну политику, ем што свака вашка обашка има свој страбистички поглед на афирмацију одређених "вредности" у култури. Па, добро, нека има плурализма, демократија је. Невоља је што нема афирмације квалитета. А бољег масовног трансмитера културног отрова од телевизије - нема.

`Ај` што смо једини европски народ који прво слави Нову годину, па Божић. Ништа страшно, ми после опет можемо да славимо и сопствену нову годину, кад је већ имамо. Уосталом то и личи само на нас. Страшна је, у смислу да баш плаши, количина кича која је преплављивала српске ТВ програме у току новогодишње поноћи. Не све телевизије, заправо не зна се да ли баш све, јер ко би па све истовремено гледао? Да почнемо од врхунца, јер ако треба да прогутимо жабу, боље да то урадимо одмах. Ако већ жабе морају уопште да се једу... Нарочито живе и нарочито у време поста.

РТС. Први програм. Поноћ. Фолклор. Национални ансамбл "Коло", који је иначе у рангу државних институција заједно са Народним позориштем, Филхармонијом и СНП из Новог Сада, дозволио је себи да изведе игре из Врања Ивон Деспотовић, драге Холанђанке, кореографију која је лишена сваког могућег доживљаја Врања. Не зато што је холандски хладна, ни што су све шалваре жуте, Боже ме `прости, као да су Ромкиње носиле униформу, него што кореографија не одражава дух ни тог града, ни неких времена. То је толико бесмислена кореографија, да човек мора да се пита: "Ало, па има ли та емисија уредника?! Има ли игде иког да ишта зна?! Или бар нешто? Па, добро, бар мало?"

Да зло буде веће, у истој емисији је учествовао и "Крсманац", чије је игре из Врања маестра Бранка Марковића својевремено узео УНИЦЕФ за финале своје гала приредбе у Паризу, када је било приказано све што је најбоље и најлепше на свету, али у овој емисији је тај ансамбл играо нешто друго. Поред живог "Крсманца", "Коло" игра Ивонино *Врање*

! Па то човек да улуби чело од трескања. А кад смо већ код "Крсманца", тужно је видети да је ово што је приказано стилски толико далеко од оног ансамбла по коме се "Крсманац" памти, да се може мерити светлосним годинама. Ако је то уопште мера за

квалитет... Но, уникум је био наступ "Поле", ансамбла који се стиди да се и даље презива Рибар, па је само "Лола" да се не досетимо. Што је уникум? Па, одиграо је неке игре ваљда из Пирота, а можда и са Старе планине, ко би знао шта је тај мелспајз (то је заправо папазјанија), обилато се служећи елементима и из своје и из сличне кореографије из "Кола". Не говоримо о ауторским правима за овај новогодишњи кореографски наступ, него о моралу позајмљивања туђег. Што би рекао Патријарх Павле: "Морал је изнад права." Питање ауторског права пре би се могло поставити КУД-у "Градимира" за кореографију Драгомира Вуковића "Ваљевска подвала". Плаћају ли они шта наследницима за то извођење? Имају ли какав договор о извођењу? Није још прошло педесет година од како је кореографија настала... Само се питамо. Не знамо. Можда је све у реду. Мада углавном није. А како се стилски изводи – боље је оћутати. Оооо, питање сценског приказа традиционалне игре ће тек да се отвори. Полако. Изгледа да још није време. Сад су они, који о томе одлучују, у зениту, заборављајући да после зенита неминовно следи пад. Сами ће се урушити. А после ћемо да отварамо питања и да се хватамо за главу. Знамо ли ми за превенцију? Ма знамо! Поново смо почели да перемо руке због свињског грипа. А иначе...

Е, сад долази на ред оно најважније и најгоре. Све ово, наступ државног професионалног и аматерских ансамбала, снимљено је у простору који је новогодишње декорисан тако да се не да речима приближити. Жуте (златне?), зелене, црвене јелке, са шареним украсима, стављене су свуда где је требало да се декује прозор, а у првом плану постављени су рустични етно-елементи, које човек не зна ни како да назове! Заправо и искрено, тај мобилијар се не може описати. То је просто била шокантна сценографија! Туга на куб. Призор треба поново одгледати и ставити прст на чело. Не пиштољ. Прст. Макар прст. Ало, људи, па ми то плаћамо! Тај РТС!

Б92. Поноћ. Трубачи. Стотина трубача. Снимак са оног концерта када је долазио руски државник, а редовни гости тог медија грмели што се паре троше на такву забаву. Цврц! Ево тог концерта баш на поменутој телевизији. Па шта? Ко ме је до морала, он иде у цркву. Не гледа новогодишњи програм. Није му то никакав празник. Нарочито не на тој телевизији. Каква доследност!

Студио Б. Пренос концерта са трга. Воле млади, немају пара, нека деце. И онако - шта па имају? Кад се већ у сред Београда, у коме се пре само месец и по дана осећао узвишени смирени дух народа у редовима пред Саборном црквом, како би се одало искрено и најдубље поштовање човеку који је живео како је и проповедао, дакле, кад се у том истом граду вилени усред поста, па што деца не би носила ђавоље рошчиће који светlucaју? Али толика количина рошчића...! Да... То ипак тражи дубоко социолошко, психолошко и духовно објашњење. Рошчићи, па све онако жмиркају... Модни хит? Да. Мода је иначе промена постојећих вредности. Куда води ова мода, није тешко

предвидети. Има сувише буквалну поруку.

ТВ Војводина. Горан Бреговић. Снимак летњег концерта. "Ринге, ринге раја" некако одмах после поноћи. Боже, шта је све тај човек компоновао! Хоће ли икад ико рећи да је народ неке песме знао и пре него што се овај композитор родио? Летњи концерт? Ма, добро. Нема се пара. Ал` што човек може да се весели уз "Ринге, ринге, раја" - чудо једно! Уосталом, шта па човек има да се весели?! И чему? Нека слуша добру музику. Проверена је. И-хај, онолико пута и деценија.

Пинк. Пет-шест сати народне музике. Па ко воли, нек` изволи. Руку на срце, тамо је било добрих извођача и лепих песама, да се човек изненади чак и кад је злурад. Виолина је више било него у оркестру Реја Конифа. Али, то му дође као "мац-мац" за сав онај опасни кич који је, па скоро, свакодневан. Оооо, није ни ово прошло без кича. Какви! Толика количина силикона од којих и деколте одскаче, па понеких усана које прете да својим волуменом пробију кућни телевизор, поглед кроз решетке од вештачких трепушки, икебана од фолклора за који се не зна ни што је ту, тек гротескно изгледа. Посебно у комбинацији са црним оделима и лептир машнама певача, вечерњим тоалетама као за Новогодишњи бечки концерт присутних дама и публиком са капицама *а ла* деда-Мраз.

И то му је то. Програми у време Броза дођу му као evergreen. Да се не присећамо, далеко било. Памтимо.

Па има ли наде? За промену тенденције – нема. За то је потребна свест о традиционалним вредностима. Али ко ће за Нову годину да отвара аксиолошка или естетичка питања? Добро, може неки други дан. Може. Али нема ко. Квоте не бренују струку. А може ли струка да дигне глас? Може. Па демократија је. Можеш да причаш шта год хоћеш, али, шта вреди кад нема ко да те чује. Тај ко треба да чује – има задатак да не чује. Притом, од тога добро живи. Што би то себи радио? А нама...? Нама су показали пут у доживотни кич. Нас и не доживљавају као личности, него као колективитет. Јер, нико и не жели да влада појединцем, него целином, а управо тој целини ваља испирати мозак, јер како ће се владати? И то се мора радити свакодневно, а посебно о празницима. У том смислу ваља очекивати да поново за Божић гледамо филм "Титаник", а за Васкрс – "Осми путник". Или обрнуто, како већ беше. А беше некако тако. Само што ће сад ваљда да нам препоруче и светлוצаве рошчиће...

Пише: Весна Николић
уторак, 05 јануар 2010 18:14

Ми јесмо намучен народ, жељни сваког добра, подложни утицајима без икакве мембране, али нисмо баш сви пали с гране. Али, кад нас не буде било, хоће ли наша деца знати шта је кич? Ма ни то не треба да нас брине. Ионако имамо деце све мање. Неће нас ни бити, па неће бити ни кича.

Депримирајуће...? Па... Тако му је то. То му чак дође и нормално када већина православних Срба слави Нову годину пре Божића. Не знамо да ли нам се због тога смеју, или плачу, наше деде које су прешле Албанију... Тек засигурно нису ослобађали Србију да се у њој слободно носе рошчићи који жмиркају без стида. Напротив. Ал` цабе.

Ако већ ћутимо, умемо ли бар да се постидимо? Или ћемо радосни, а несвесни, прихватити доживотни кич? Ко зна... Можда смо већ лоботомисани, само што не знамо.